

TĖVIŠKĖS

ALDIAI

Nr 3 (1741) 1991 m. sausio mėn. 29 d.

XXXVI METAI

Melbourne

Ko norėtų Vatikano radijas iš savo klausytojų

Svęsdami Vatikano radijo lietuvių skyriaus penkiasdešimtmetį, šio skyriaus bendradarbiai džiaugiasi, kad jubiliejaus proga galėjo susitikti su popiežium Jonu Paulium II ir dalyvauti jo aukotose Sv. Mišiose. Sv. Tėvas domėjosi lietuviškoms laidomis ir palinkėjo sėkmės radijo tarnyboje.

Svarbiausias Vatikano radijo tikslas, kaip nuo jo įkūrimo dienos, taip ir nūdien, yra tas pats; skleisti Sv. tėvo žodį po visą krikščioniškąjį pasaulį, panaudoti radiją kaip priemonę ryšiams tarp įvairių šalių krikščioniškųjų Bažnyčių. Šio tikslo niekad nepamiršo ir lietuviškųjų laidų skyrius: ar popiežius būtų iškeliavęs į kokį nors kraštą, ar priimtų kokios nors šalies ambasadorius ir svečius, ar tartų žodį audienčių metu, - svarbiausios mintys, reikšmingiausi Sv. Tėvo raginimai dažniausiai tą patį vakarą jau pasiekia radijo bangomis klausytojus. Stengiamasi paskelbti ne tik visai Bažnyčiai svarbius įvykius, - sakysime, Sinodo darbus, - bet net paminimos lietuvių grupės ar asmenys, dalyvaujantys popiežiaus priėmimuose. Ypač tiksliai informuojama apie Lietuvos kardinolo ir vyskupų keliones ar kitų dvasiškių viešnagę Romoje. Pavyzdžiui, pasaulio kunigų susitelkimo dienomis nemaža lietuvių kunigų per Vatikano radiją pasakojo klausytojams apie savo įspūdžius iš šio tarptautinio renginio, kalbėjo apie savo vyskupijų ir parapijų veiklą. Tokie pranešimai yra neatskiriama ir būtina lietuviškųjų tiek vakarykštės, tiek ir rytojaus dienos radijo programos dalis.

Kita lietuviškųjų laidų dalis: žinios. Daugiausia stengiamasi parengti tokias religines, kultūrinės, politines, istorines ar kitokio pobūdžio žinias, kurios labiau susijusios su Lietuva, jos lemtimi, jos rūpesčiais, vargais ir džiaugsmams. Žinoma, duodama žinių ir iš visuotinės Bažnyčios gyvenimo ir vieklos.

Nemaža vietos lietuviškose programose skiriama įvairioms temoms: moralės ir dorovės klausimams, blaivininkystei, negimusios gyvybės apsaugai, šeimai ir religinei praktikai, tautiniam auklėjimui ir kt.

Paskutiniu laiku gavome laiškų, kur prašoma, kad per lietuviškąsias laidas būtų transliuojami katechetiniai pašnekesiai. Stengėmės į šį pageidavimą atsižvelgti: du Romoje studijuoją

kunigai pranciškonai Sigitas Jurčys ir Edmundas Atkočiūnas - tokį laidų ciklą „Radijo katekizmas suaugusiems“ jau paskaitė. Galbūt ateityje pradėsime naują, kitokio pobūdžio katechetinį ciklą.

Kituose laiškuose pasitaikė ir kitų akių pageidavimų bei pasiūlymų; pagal išgales, stengsimės į juos atsižvelgti.

Tebūna tačiau leista ir mūsų radijo tarnybai išreikšti kai kurias savo mintis. - Mūsų skyrius džiaugiasi, kad atsiranda redakcijų (sakysime „Katalikų pasaulis“, „Caritas“, „XXI amžius“, „Blaivioji Lietuva“) kurios pasinaudoja mūsų transliuojamais straipsniais ar net paragina savo skaitytojus skelbimu: „Klausykite Vatikano radijo!“, nurodo bangas ir laiką. Be to, būtų labai gražu ir naudinga abipusiškai, jei minėtos ir kitos laikraščių bei žurnalų redakcijos - laišku, faksu ar kitu būdu, - iš anksto rengdamos numerui medžiagą, pasiųstų vieną ar kitą straipsnį ir Vatikano radijui. Kaip žinoma, mus domina visa medžiaga, liečianti Bažnyčios reikalus, moralę, dorą ir gyvybinius tautos klausimus, istoriją ar kultūrą. Tatai visiškai nebūtų jokios konkurencijos tam leidiniui, bet savotiška reklama.

Lietuviškųjų laidų skyrius domisi Lietuvos aukštųjų mokyklų ir kitų mokslo įstaigų darbu, ypač kas liečia Bažnyčią ir religiją. Juk tikrai pasitaiko gražių įvykių, kaip antai, Vytauto Didžiojo Universiteto Teologijos-filosofijos fakulteto įspūdingas naujųjų mokslo metų atidarymas, arba vadinamos „pirmakursių įkurtuvės“, prasidėjusios Kauno kunigų seminarijos kopyčioje Mišiomis, ažuoliuko sodinimu Neris ir Nemuno santakoje, kryžiaus ir universiteto patalpų šventinimu, įspūdingi pasakojimu prie žvakės, dainomis bei bendra vakariene, liaudiškais rateliais ir žaidimais. Tokios žinios iš kunigų seminarijų, gyvenimo, išjaunimo - ateitininkų ir kitų organizacijų - veiklos, manome, būtų įdomios radijo klausytojams. Tik, kiek galima, apie būsimuosius reginius reikėtų pranešti iš anksto, o apie įvykius - kiek galima skubiau.

Būtų labai naudinga gauti organizacijų vadovų ar dvasios tėvų kalbos ar kalbų santraukas, taip pat pranešimus iš vyskupijose ar parapijose rengiamų suvažiavimų, konferencijų ar iškilių. Svarbiausias žinias ar pranešimus apie Bažnyčios ir katalikų gyvenimą Lietuvoje mes galėtume perduoti

kitų kalbų Vatikano radijo skyriams; šitaip apie įvykius Lietuvoje sužinotų ir kitų šalių katalikai.

Ta proga mes dėkojame visiems tiems, kurie pranešimus mums atsiunčia, Esame patenkinti, kad mūsų skyriaus nepamiršta Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis, mons. J. Užupis, Panevėžio vyskupijos kunigas Petras Baltuška, pats pakalbėjęs mūsų studijoje ir atsiuntęs įdomių žinių iš savo apylinkių. Gražių prisiminimų pluoštą apie Sibirą specialiai mums pasiuntė Vilniaus Arkikatedros prelatas kun. Kazimieras Vasiliauskas ir kiti kunigai. Atskirai paminėtinas ir marijampolietės mokytojos Liudos Viliūnienės mums skirtas straipsnis apie šio miesto „Caritas“ veiklą. Norėtume, kad minėti ir kiti autoriai toliau mūsų nepamirštų ir atsiųstų ne tik apžvalginį temų, bet ir vaizdelių apie atskirus Lietuvos Bažnyčios ir jos organizacijų veikėjus.

Kelis žodžius norime tarti tiems, kurie su reikalais ar turistiniais tikslais apsilankys Italijoje ir pasistengs atvažiuoti į Romą. Vatikano radijo darbuotojai, turėdami kasdien ir tiksliai nustatytą valandą parengti radijo laidas, negali daug laiko skirti pasikalbėjimams su svečiais. Bet jie džiaugiasi, galėdami pasveikinti

Lietuvos kardinolui, vyskupams ir kunigams

Daugelyje Lietuvos parapijų jau seniai išgyvendintas svaigalų gėrimas šermenyse ir gedulinguose minėjimuose. Į žmonių tarpą grįžo rimtis, maldingumas, pagarba mirusiojo atminimui ir jo artimiesiems. Žmonės džiaugiasi ir gėris parapijose vykstančiu dvasiniu atgimimu.

Deja gausu ir tokių parapijų, kurios šiems siekiams vis dar abejingos.

Mieli Lietuvos Ganytojai, šiandien į Bažnyčią ir į Jus grėžiasi daugelis Lietuvos žmonių. Jūsų asmenišką pavyzdį ir žodis tikrai galėtų prikelti Lietuvą blaiviam gyvenimui. Dėl to prašytume atsiliekančias parapijas broliškai paraginti ir, prisimenant vyskupo Motiejaus Valančiaus veiklos metodus, pareikalauti, kad 1991 metais Lietuvoje visiems laikams būtų išgyvendintas svaigalų naudojimas šermenyse ir gedulinguose minėjimuose bei katalikiškų švenčių metu.

Tuo teikume didesnę garbę Viešpačiui Dievui, ugdytume artimo meilę, žmonių dvasinį bei dorinį atgimimą ir visos tautos vienybę, taip reikalingą Lietuvai.

Malda rūsyje

Alfonas Stabingis

„Sveika, Marija...“ mes tada kalbėjom

Už pieno grotų, ant šaltų grindų
Suklupę, lyg parblokšti audros vėjų
Svyruoniai medžiai tėviškės miškų.

Sukepę lūpos maldą tik šnabzdėjo,
Veidais sruveno kruvini lašai;
„Gelbėk mus, Sventoji...“ požemiuos
aidėjo.

„Budeliai mus žudo, drasko lyg
vilkai ...“

„Gelbėk tėvynę nuo budelių rankų,
Nuo Stalino ordų ir Judų savų...“
Maldas savo siuntėm Sventajai į
dangų

Vainiką jai pynėm iš savo kančių.

Mums liko nelaisvė, ar žiaurios
žudynės,

Mirtis čia rūsyje, ar vergo dalia,
Už tai kad mylėjom savo tėvynę,
Kad meldėms Aukščiausiai, kaip
mokė mama.

„Marija, Marija, skaisčiausia lelija,
Dangaus karalienė esi visada ...“
Klūpėm rūsyje, priešų vergijoje,
Iš kruvinų lūpų skambėjo malda ...

1990.X.27 Lietuva.

visus Romon atvykstančius tautiečius. Ypač kviečiame visus dalyvauti sekmadieniais perduodamose per radiją Sventose Mišiose lietuvių kalba. Kunigai kviečiami koncelebruoti, taip pat parengti pamokslą. Ta proga galima susitarti, kokia tema ir kada su svečiais būtų galima įrašyti pokalbį. Dėkojame visiems, kurie jau kalbėjo mūsų laidose, ypač Telsių vyskupui Ananui Vaičiui, spalio mėnesį dalyvavusiam vyskupų Sinode, ir parlamentarui Algirdui Patackui, pasidalinusiame savo mintimis su radijo klausytojais. Dėkojame visiems, kurie rašo mums, praneša apie laidų girdimumą ir apie tai, kad juos ypač domina, ar atsiunčia mums kokių nors leidinių ar atvirukų iš Lietuvos. Ačiū visiems!

Su pagarba ir viltimi
Vyskupo M. Valančiaus blaivystės
sąjūdžio Respublikinės tarybos
posėdžio 1990m. lapkričio 30 d.
nutarimu

Pirmininkas - J. Kančys
Pirmininko pavaduotojas -
kun. A. Keina
Atsakingasis sekretorius -
J. Kvederaitis

Vilnius, 1990 m. gruodžio 4 d.

Nuo vasario 10 iki 13
dienos Romoje vyks tarptautinis
seminaras tema: „Prigimtinės ir
žmogaus teisės 21-jo amžiaus
aušroje“. Seminarą rengia
Tarptautinė katalikų teisininkų
sąjunga. Pranešimus darys
tarptautinio garso teisininkai. Bus
paliesti įvairūs argumentai. Iš
svarbiausių paskaitų temų galima
paminėti: „Pokerinių Konstitucijų
principai ir vertybės“, „Žmogaus
teisės ir juridinis visuotinumai“,
„Žmogaus teisės ir teisės normų
atnaujinimas bendrųjų Europos
namų statybos procese“. Pastarąjį
pranešimą skaitys Lenkijos senato
pirmininkas prof. Stelmachowski.

KRAUJAS SUSTABDĖ RUSŲ TANKUS

IVYKIAI

Baigdami užgniaužti dalinę Lietuvos laisvę rusų tankai ir desantininkai padarė didelę klaidą žudydami beginklius lietuvius apsupusius Vilniaus televizijos stotį, kad ją apsaugoti nuo patekimo į okupanto rankas. Šis barbariškas aktas iššaukė viso pasaulio pasipiktinimą. Net pačios S. Sąjungos spauda šį įvykį lygino su sovietų žudynėmis Budapešte ir Pragoje.

Gorbačiova tas pykina, nes lietuvių kraujo praliejimas, bent laikinai, sustabdė jo planą jėga ir klasta įjungti Pabaltijo valstybes į S. Sąjungą, dabar jau žadančią vadintis „Laisvų Respublikų Unija“. Jis pradedą reikalauti spaudos laisvę garantuojančio įstatymo panaikinimo.

Apart mūsų brolių atklausą pasiprešinimo ir pasaulio Maskvos pasmerkimo, Rusijos Federacijos prezidentas B. Jeltsin'as griežtai pasisakė prieš jėgos vartojimą Lietuvoje ir Pabaltij. Jis net pagrasino suorganizuoti Rusijos Federacijos kariuomenę, kad apsaugoti savo respubliką nuo panašaus išprievartavimo. Skubiai nuvažiavęs į Taliną pasirašė apsaugos sutartį su Lietuva, Latvija ir Estija.

Pasaulinės spaudos atsiliepimas apie žiaurios įvykius Vilniuje, deja nesurado atgarsio Baltuose Rūmuose. Viešai buvo komentuojama spaudoje, kad prez. Bush'as buvo net davęs parėdymą sustabdyti nepalankius Maskvai komentarus dėl Lietuvos žudynių. Įsidėmėtina, kad prieš didį puolimą Gorbačiovas paskambino telefonu S. Amerikos prezidentui. Jie kalbėjo apie Lietuvą, bet daugiausiai apie Persijos įlanką, kur Bush'as ruošėsi pradėti karą, ir jam reikėjo S. Sąjungos pritarimo. Koks tas pasikalbėjimas buvo, galima spręsti iš to, kad po poros dienų rusų tankai ir desantininkai nutarė galutinai sulikviduoti Lietuvos laisvę mėginanti užimti televiziją ir parlamentą. Maskva jau turėjo ir naują Burokeičiaus pardavikų valdžią, kuri po išlaisvinimo valdytų mūsų kraštą, aišku, ir ji oficialiai įjungtų į tą naują uniiją...

Visgi Amerikos kongrese ir senate pasipiktinimas buvo toks, kad prezidentas buvo priverstas pasisakyti dėl Vilniaus įvykių. Pareiškė, kaip paprastai, kad Vašingtonas persvarstys ekonominius santykius su S. Sąjunga, jei toliau bus vartojama jėga prieš pabaltiečius. Po to rusų tankai pasirodė Latvijoje, kur net nušovė vieną nekaltą latvi, bet Bush'o pažadėtos sankcijos nebuvo paskelbtos. Gorbačiovas, matyt, žino, kad tokie pareiškimai yra tik pabaltiečių ir kitų protestuojančių nuraminimui. Jei ne Jeltsin'as, jei ne Europos protestas ir pasaulio spauda, rusų desantininkai ir tankai pabaigtų savo nešvarų Pabaltijo

Rašo Dr. Jonas Kunca

laisvės laidojimo darbą. Nukreipimas pasaulio dėmesio į USA-Irako karą, Maskva tiki, gal duos puolimą tinkamą progą susidoroti su pabaltiečiais, pirmoj vietoj su lietuviais. Nužudytų laidotuvės, kuriose dalyvavo pusė milijono žmonių, vėl kelia nerimą Kremlui. O kas, jei vėl tie tankai sutiks masinį pasiprešinimą?

Lietuvoje viskas nurimo. Bet gal tai tyla prieš audrą. Kol kas raudona vėliava kabo ant televizijos bokšto, bet trispalvė plevėsuoja ant Gedimino kalno.

Ilgai taip nebus: arba okupantas gražins televiziją, radiją, spaustuvę ir komunikacijos centrą legaliai Lietuvos valdžiai, arba, nutarę, kad dėl jų tankų žudynių nesulauks tikrų sankcijų iš Vakarų, ypač, iš pono Bush'o, jie vėl darys galutinį puolimą.

Prieš porą dienų daviau pasikalbėjimą Maskvos žurnalistei, o iš jos gavau paskutines žinias iš imperijos sostinės. Ji sako, Gorbačiovas yra praradęs savo galią ir daro tai, ką jam įsako kariuomenė ir imperializmo-komunizmo šalininkai. Nėra dėl ko netikėti sovietų žurnalistei. Visgi ir rusų pulkininkai ir KGB agentai gerai žino, kad be Vakarų pagalbos nauja Maskvos diktatūra negalėtų ilgai išsilaikyti. Pagal pačių rusų apskaiciavimus, ji pasibaigtų per pirmuosius du metus.

Dėka lietuvių kraujo laikinai buvo sustabdyta reakcionerių represija Lietuvoje. Skubu įtkinti poną Bush'ą ir Vokietijos bei Prancūzijos valstybių galvas, kad jie nustotų mus gynę tuščiais žodžiais ir

pradėtų imtis realių priemonių. Amerikos senatas jau pasiuntė į Maskvą perspėjimą, kad tuč tuojau nesustabdžius jėgos vartojimo prieš pabaltiečius bus nutrauktas ekonominės pagalbos teikimas Sov. Sąjungai, o Europos vardu panašus memorandumas irgi yra pasiekęs Kremlį. Bet reikia išjudinti patį prez. Bush'ą, kad jis imtųsi irgi konkrečių žygių. Protestuojančių prieš S. Amerikos pavyumą Melbourne lietuvių delegacija (dr. Kunca, B. Stankunavičius) aiškiai išdėstė dabartinę padėtį įteikė prez. Bush'ui ir Amerikos Kongresui laiškus prašančius nedelsiant imtis sekančių priemonių:-

- 1) pareikalauti, kad Maskva atitrauktų savo represijos dalinius ir KGB agentus iš Lietuvos ir kitų 2-ųjų Pabaltijo valstybių ir sugrąžintų neteisėtai užimtus pastatus mūsų valdžiai;
- 2) sustabdyti ekonominę ir technologinę pagalbą S. Sąjungai;
- 3) atšaukti vasario vadų susitikimą;
- 4) sušaukti tarptautinę konferenciją svarstymui Pabaltijo okupacijos ir represijų klausimo.

Konsulas pakartotinai prižadėjo abu laiškus persiųsti per faksą savo prezidentui ir kongresui.

Panašūs prašymai buvo išsiuntinti kancleriui Kohl, prez. Mitterrand, Japonijos min. pirm., Italijos, Ispanijos, Norvegijos, Anglijos ir Švedijos valstybių galvoms. Įvairios demonstracijos ir spaudos konferencijos šiek tiek prisidėjo prie Lietuvos klausimo iškėlimo Australijoje. Bet negalim pasitenkinti iškėlimo veikla. Reikia toliau kuo garsiau klibinti šį reikalą visame pasaulyje įsijungus viesiem iševijos veiksniams.

Laiškas Amerikos Prezidentui

President of the United States of America
Mr. George Bush,
Washington, DC.

Mr President,

While you are preoccupied by the Iraqi occupation of Kuwait, the Soviet army is killing innocent and unarmed people to crush Lithuania's struggle for independence. Mr Gorbachev had no more to say than that it was not he who gave orders for this barbaric act. Mr Gorbachev is not only president of the USSR, but also the Supreme Commander of the armed forces of the Soviet Union and he is responsible for the crimes committed by his army.

The Western world has so far been reluctant to send a blunt warning to Moscow. Because of the lack of a proper response Gorbachev decided to continue his armed intervention in Latvia and Estonia which will be the next victim of violence. The rest of the

world is carefully watching what the United States - leader of the Free World - is going to do about the brutal Soviet aggression in the Baltic States and comparisons to the occupation of Kuwait arise.

Not only are the lives and freedom of Lithuanians, Latvians and Estonians at stake, but also the prestige of the United States of America.

We ask you to take the following urgent measures:-

- a) To demand Moscow withdraw its armed forces and KGB from Lithuania and the other two Baltic States and return all buildings unlawfully occupied by the Soviet armed units.
- b) To open Lithuania's borders with the West.
- c) To cease economic and technologic aid to USSR.
- d) To cancel the February 11 - 13 summit.
- e) To call and emergency international conference on Soviet occupation and repression in the Baltic States.

Sincerely yours,

Dr. John Kunca

Baltic States crisis line:- 005 534 253.
Pranešimai apie paskutinius įvykius Pabaltijo valstybėse.

(MLB Apylinkės V-ba)

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kitoose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad sovietų gynybos ministras Jazovas įsakė įvesti į Lietuvą specialią desantininkų divizioną gaudyti jaunuolius, kurie, pagal sovietinius įstatymus, turi atlikti karinę tarnybą raudonoje armijoje. Jaunuolių gaudymui į tarnybą sovietų kariuomenėje, desantininkų divizionas siunčiamas taip pat į Latviją ir Estiją. Kiekvieną divizioną sudarys dešimt tūkstančių karių.

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Sovietų Sąjungos Tautybių tarybos pirmininkas Nišanovas pasakė, kad trys Pabaltijo respublikos turės likti Sovietų Sąjungos sudėtyje net ir tuo atveju, jei atsisakys pasirašyti naująją sąjunginę sutartį. Nišanovas kalbėjo Tarybos posėdyje, kuriame oficialiai supažindino su naujosios sąjunginės sutarties projektu. Posėdyje dalyvavo ir Gorbačiovas, kuris nekomentavo Nišanovo pareiškimų.

Pagal Vakarų pasiekusias informacijas, Vilniuje įvykusią demonstraciją prieš sovietų okupacinės kariuomenės buvimą Lietuvoje, buvo sužeisti penki ar šeši jauni lietuviai. Jaunuolius sužeidė grubiai intervenavę raudonarmiečiai. Vienam jaunuoliui buvo sulaužyta koja, kitam nuo smūgių į galvą buvo sukrėsti smegenys, dar kiti buvo nugabenti į ligoninę su žaizdomis. Mitingą prieš sovietų okupacinę kariuomenę Vilniuje surengė Lietuvos laisvės lyga. Žmonės susirinko katedros aikštėje. Vėliau apie du šimtus jaunuolių nužygiavo iki sovietinės kareivinės priemiestyje, čia, kaip rašo spaudos agentūros, prie kareivinės įėjimo padėjo karinius bilietus pradėjo skanduoti šūkius, kad iš Lietuvos pasitrauktų sovietų ginkluotosios pajėgos. Iš kareivinių išėjo sovietiniai kareiviai iš pradžių švirkščiais bandė išvaikyti demonstrantus, vėliau pradėjo šaudyti į orą, su guminėmis lazdomis mušti jaunimą. Į gatves buvo pasiūsti net keli šarvuočiai.

Maskvą turėjo pasiekti du pirmieji traukiniai su maisto produktais ir kitomis gėrybėmis, kuriuos į Sovietų Sąjungą pasiuntė vokiečių katalikų žmonių pagalbos organizacija „Caritas“. Prekės bus dalinamos pagalbos labiausiai reikalingiems žmonėms - seneliams, ligoniams, vaikams, našlaičiams. Kaip praneša Vatikano radijo dienraštis, gėrybes tiesioginiai skirstys Maskvos katalikų bendruomenės parinkti žmonės. Vokiečių „Caritas“ organizacija ketina kas savaitę pasiūsti traukinį į Sovietų Sąjungą su maisto produktais ir kitomis prekėmis.

Sovietinė valdžia, tuo tarpu, įsteigė specialią komisiją iš Vakarų Sovietų Sąjungai siunčiamų maisto produktų ir medikamentų paskirstymui. Komisija galimybių ribose rūpinsis, kad prekės nepatektų į spekuliantų rankas, pasiektų ligonines, našlaitynus, vaikų darželius, kuriems labiausiai reikia pagalbos. Spaudos agentūros primena, kad dėl Sovietų Sąjungoje esamos netvarkos, 1988-ais metais kažkur dingo daug gėrybių, kurios buvo pasiūstos iš Vakarų nuo žemės drebėjimo nukentėjusiems Armėnijos gyventojams

Lietuvos Laisvės Lygos padėka

Australijos lietuviams

Yra žinoma, kad visur, kur egzistuoja dvasinio gyvenimo griuvėsiai - tenai anksčiau ar vėliau turi atsirasti ir materialinio gyvenimo griuvėsiai. Šią tiesą patvirtina visa ilga žmonių istorijos praktika. O konkrečiai imant, tą labai gerai liudija Rusijos imperijos tragedija.

Daug kas supranta, kad seniai jau laikas Žemės planetos veidą nuvalyti nuo viso to, kas jį biauvoja. Tačiau blogio pusę palaikančių jėgų visados buvo daugiau negu gėrio jėgų. O be to, jos visados buvo veiklesnės.

Medicinine terminologija kalbant, žmonija labai sunkiai serga chronine socialine liga, kuri paskui save veda daugumą kūniškųjų-somatinių ligų. Pasaulyje yra labai daug gerų specialistų biologiniam organizmui gydyti - t.y. kūno gydymo specialistų. Tačiau, galima sakyti, kad žmonija visai neturi gerų specialistų taip reikalingų gydyti jos socialiniam organizmui - t.y. nėra specialistų visuomeninėms ligoms gydyti. Todėl visai neatsitiktinai taip vadinama apsišvietusioji Europa, tautų laisvės užtikrinimo prasme, jau yra tapusi tamsesnė už Juodąjį kontinentą. Maža to, dėl to ji nejaucia nei gėdos, nei kaltės.

Siame pasaulyje nuo senų senovės niekad nebuvo ir niekad nebus nieko brangiau už Artimo meilę liudijančias gelbstinčias rankas. Tuo yra pagrįsta krikščionybė, tuo yra grindžiama moralė, tiktai tuo yra gyva kultūra.

1988 m. lankydamasis Australijoje aš, kaip Lietuvos Laisvės Lygos įgaliotas atstovas veiki užsienio šalyse, iškeliau idėją rinkti parašus už Pabaltijo tautų išlaisvinimą iš raudonosios vergijos. Tam pritarė daug žmonių, nes žinojo, jog kiek kartų buvo kreiptasi į Jungtinių Tautų Organizaciją ar įvairių valstybių vyriausybes, lygiai tiek pat kartų pagalbos prašymas liko balsu tyruose šaukiančio.

Australijos lietuviai ir kitataučiai jų draugai savo gyvenamame kontinente surinko virš 4000 parašų.

Tenka pabrėžti, jog visi, kas neliko kurčias pavertusių pagalbos šauksmui ir savo parašą dedant viena sekunde trukusiu veiksmu prisidėjo prie nenormalios padėties pasaulyje likvidavimo, tas tapo aukščiausią kultūrą kuriančios veiklos dalimi.

Be to, visi tie, kurie pasirašė už pavergtų Pabaltijo tautų išlaisvinimą, parodė, kad jiems ne vistiek, koks bus žmonių ir tautų likimas, kokia bus Europos ir visos žmonijos ateitis. Tuo jie vargais ir aimanomis prisotintam gyvenimui pasakė griežtą „Ne!“ Visi pasirašiusieji tapo Lietuvos Gelbėjimo Fronto dalimi ir prisidėjo prie kelio pastojimo tiems, kurie yra praradę Žmoniškumui būdingą sąžinę ir į XXI-ji amžių eina paskui negarbiną vėliavą. Jie tam tikra dalimi prisidėjo prie to, kad išnyktų ne vien fizinės, bet ir dvasinės barikados tarp žmonių bei tautų, kad melas neturėtų didesnės paklausos už tiesą ir kad žingsnis gėrio pusėn daugiau niekad nebūtų laikomas žingsniu blogio pusėn.

Todėl aš Lietuvos Laisvės Lygos Tautinės Tarybos, veikiančios

išėivijoje, vardu tariau patį nuosirdžiausią aciu visiems parašų rinkimo idėjai pritarusiems, visiems parašus rinkusiems ir visiems pasirašiusiems už Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvę.

Visi Australijoje surinkti parašai 1990m. gruodžio mėn. pradžioje buvo perduoti JAV-se tuo metu viešėjusiam Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos Pirmininkui Vytautui Landsbergiui. Jis juos panaudos tenai, kur labiausiai reikia.

Be to, noriu priminti, kad Australijoje prasidėjęs parašų rinkimas vėliau išsiplėtė beveik po visą pasaulį. Taigi viskas vyko taip,

kaip buvo numatyta 1989.XII.22 d. Melbourne pasirašytame mano, kaip LLLTT įgalioto atstovo Pareiškime: parašus už pavergtų Pabaltijo iš vergijos išvadavimą rinko įvairiausių pasaulio tautybių, įvairiausių religijų žmonės įvairiose penkių kontinentų šalyse. Iš viso buvo surinkta 5,177,028 parašai. Be to buvo pasiektas naujas pasaulinis parašų rinkimo rekordas, kuris bus įrašytas į Guinnesso Rekordų knygą.

Sveikindamas visus su Kalėdų ir Naujųjų metų šventėmis, noriu visiems Australijos lietuviams palinkėti ir toliau pirmauti Lietuvai laisvinti skirtingose akcijose.

Su meile ir giliausia pagarba,
Algirdas Statkevičius,
Chicago, 1990.XII.7

Paskutinysis B. Kviklio laiškas

Išeinanti vasara pasikvietė su savimi į nebūtį Vakarų tremtyje išgarsėjusį, o dabar jau ir Lietuvoje žinomą, žurnalistą, Lietuvių kultūros metraštininką, Utenos krašto sūnų Bronių Kviklį. Sis nepaprasto darbštumo ir erudicijos žmogus titanišku darbu sukūrė Lietuvai didingus paminklus - 4 tomų veikalą „Mūsų Lietuva“ (pas mus išleistas fotografuotinis I tomas, laukiame II), 7 tomų veikalą apie Lietuvos bažnyčias. O kur dar daugybė straipsnių išėivių spaudoje bei minčių, sklidusių radijo bangomis. Jo kukliuose namuose Čikagoje, South Campbell aveniu, liko neįkainojamas Lietuvos Kultūros archyvas, kuris laukia „vizos“ į Lietuvą.

S.m. rugpjūčio 29 d. Lietuvos radijui paskelbus nelemtą žinią, vėluojantis paštas dar atnešė B. Kviklio laišką, kuris, manome, svarbus ne vien mūsų šeimai kaip giminės relikvija, bet ir kaip testamentas Lietuvai, kaip jautraus žmogaus nerimas dėl mūsų dabarties ir ateities.

Elena ir Mečislovas Treiniai
Kaunas

Cikaga, 1990.VII.11
(...)

Gyvenimą Lietuvoje sekame, esame gerai informuoti per spaudą, radiją, televiziją, per gausius keliauninkus. Bet iš viso susidaro nelabai linksmas įspūdis. Jūsų spaudos lygis pastaruoju metu gerokai nukrito. Nesvarbu, žinoma, kad popierius tamsokas, kad pasikeitė formatai, bet ir turinys gerokai suprastėjo.

Rašo, skelbia visokius niekus, o kas reikia ir ne. Jūsų „parlamentą“ kažin ar galima pavadinti šituo vardu. Atrodo, kad labai daug ginčų dėl niekų. Leidžiama labai daug įstatymų, sugaištama daug laiko dėl jų paruošimo, o vykdyti nėra galimybės. Tai kam gi gaišti?

Mums labai keista, kad turite net 4 cukraus fabrikus, o stingate cukraus. Juk cukriniai runkeliai gerai auga, kam ten Kubos švendrių reikia. Arba vėl - išsirašote moteris cukriniams runkeliams ravėti net iš Moldavijos, o patys nenorite dirbti. Ar ne per daug šokėjų, dainininkų,

sportininkų, įvairių menininkų, keliauninkų, turistu ir t.t.? Ir mus vėl užplūdo bangos įvairių ansamblių, chorų, šokėjų, solistų. Kiekvieną savaitę bent koki trys parengimai. Stingame žmonių jiems sutikti, priimti, nebeturime pinigų. Kiek galėdami padedame, bet imame pristigti kvapo. Mums išrodo, kad Lietuvos lietuviai turi laikytis Lietuvoje, dirbti savo žemę, mažiau važinėti į kitus kraštus ir nė negalvoti apie emigraciją į užsienį.

Mano naminiai rūpesčiai nesibaigia. Žmona tebėra sunkus ligonis po širdies priepuolio. Gydomė, vėžame pas daktarus, bet kai ji serga labai stipriais atryčiais, labai nedaug ką galima padaryti.

Pagaliau mūsų amžius sukasi apie 80, taigi jau laikas ir išskelianti (...). Labai daug kas mūsų amžiaus išmirė. o kiti „ant ribos“ į anapus (...)

Džiaugiamės viskuo, ką gera padarote Lietuvai.

Visus nuosirdžiai sveikiname.

Bronius Kviklys

Lietuvos Katalikų „Bažnyčios Kronikos leidėjam Čikagoje

Istvermingiausias ir labiausiai mūsų tėvynę išgarsinęs leidinys buvo ir lieka „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ - taip šiais metais pasisakė apie Kronikos reikšmę mūsų tautai Lietuvos Katalikų Bažnyčios Ganytojai savo ganytojiniame laiške spaudos reikalui.

Džiaugiamės, kad Amerikos lietuviai išleido ją viename rinkinyje. Tuo būdu ji galės tėti savo palaimingą įtaką, kurią ji vykdė atskirais leidiniais per 17 metų, drąsindama tikinčiuosius, mokydama juos ištikimybės Kristui, Bažnyčiai ir Tėvynei.

Reiškiame nuosirdžiausią padėką kun. Kazimierui Kuzminskui, jo bendradarbiams ir visiems remėjams Dievo palaima per šį leidinį tepasiekia visų tautiečių širdis.

Vincentas Kardinolas Sladkevičius
Kauno Arkivyskupas
Kaunas, 1990.XI.10

Lietuvos Kronikos Sąjunga

Lietuvos Kronikos Sąjunga greitai išleidižia LKB Kronikos X-ji paskutinį tomą. Yra išverstas LKB Kronikos VII tomas į anglų ir ispanų kalbas. Bus verčiami ir likusieji tomai į svetimas kalbas. Jau išleista LKB Kronikos 14 tomų, įskaitant ir vertimus į anglų ir ispanų kalbas, kas sudaro 7,685 puslapius, o tiražas 71,000 knygų.

Sąjungai nebeužtenka lėšų Kronikoms leisti anglų ir ispanų kalbomis. Tad maloniai prašome visus lietuvius skubiai paremti aukomis Kronikos knygų leidimą. Jo Em. Kardinolas Vincentas Sladkevičius dėkoja visiems aukotojams ir prašo jiems Dievo palaimos.

Siųsti laiškus ir rašyti čekius šiuo vardu ir adresu: Lietuvos Kronikos Sąjunga arba The Society of the Chronicle of Lithuania, Inc., 6825 So. Talman Ave., Chicago, IL 60629, USA.

Iš anksto Jums dėkojame.

Valdyba-

Kun. K. Kuzminskas
ir A.P. Bagdonas

Viešnios iš Australijos gerumas

Kasdien po kelias savo atžalas atveža tėveliai į Vilniaus 31-ąjį vaikų darželį Savanorių prospekte. Jis vienas iš pirmųjų atvėrė duris sunkiems ligoniams. Ir nors vaikų su psichiniais sutrikimais užregistruota per dvidešimt, bet ne visi jie susirenka į „žaidimų karalystę“. Visuomeninių transportu tėvai jų negali atvežti, o mikroautobuso, kuris galėtų vaikų rytals nuvežti į darželį ir vakarals - į namus, neatsiranda.

Darželyje yra nemažai žmonių, kurie pasruošę dirbti su kiekvienu vaiku individualiai. Štai ir logopedė iš Australijos Danutė Baltutytė pasiryžo pasilikti čia iki pavasario. Jos nuomone, darba su vaikais invalidais Lietuvoje reikia pradėti beveik nuo nulio. Atėjo metas kartu su švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos ministerijomis kurti bendrą gydymo, auklėjimo programą.

Jei skaltytojai pamena („Gulagas:Lietuva, 1990 metų rugsėjis“), Danutė Baltutytė aplankė ir Akmenės vaikų internatą.

Nuotraukoje: logopedė iš Australijos Danutė Baltutytė su mažąja Dovile.

Romo Jurgailio nuotr. ELTA

Australijos Lietuvių XVI-ji Dainų Šventė

Rašo Leonas Baltrunas

Yra sakoma, kad upės krantus jungia tiltai, o žmones suartina jausingi muzikos garsai ir gražios dainų melodijos.

1990-ųjų metų pabaigoje, viso upės ir visi keliai vedė į Melbourną, nes čia vyko Australijos Lietuvių Dienos, kur Dainų šventė buvo viena iš pagrindinių parengimų pripildydama klausytojais Melbourn miesto Savivaldybės didžiąją koncertų salę.

Zinoma, kad lietuviai yra dideli dainos mėgėjai ir todėl nenuostabu, kad mūsų Dainų šventės yra taip laukiamos ir mėgiamos, bet šį kartą galime tvirtinti, kad ta buvo nepaprasta Dainų šventė, nes ne tik todėl, kad programoje buvo daug naujų negirdėtų ir labai gražių lietuviškų dainų, bet, kad, pirmą kartą Australijos lietuvių šventėje atsilankė nepaprastai garbingi svečiai, kaip Lietuvos ministrų pirmininkė Kazimiera Prunskienė, J.E. vyskupas A. Vaičius, daug tautiečių iš Lietuvos, Amerikos, Kanados, Anglijos ir Vokietijos. Klausytojų tarpe, taip pat matėsi nemažai australų ir kitatautėčių.

Malonu buvo stebėti apie 200 balsingus choristus tvarkingai išsiriikiavusius plačioje Savivaldybės scenoje, kurie gerai žinojo, kad dabar yra jų eilė įrodyti, kad chorai užima svarbią ir reikšmingą vietą daugiaspalvėje ir sudėtingoje žmogaus kultūros raidoje.

Daina pasidarė mums lyg tos piliulės narkotikams ir, jeigu gamtos gyvybės šaltinis yra saulės šiluma ir šviesa ir, jeigu žmogaus kūnui širdis yra kraujo cirkuliacijos variklis, tai daina yra mūsų dvasinių pojūčių ir nuotaikos barometras. Muzikas Stasys Šimkus yra pasakęs, kad muzika ir daina yra karalienių karalienė, saulė, žmogaus ir tautos siela ir kultūringos žmonijos ateitis.

Romėnai sakydavo - „Medice, cura te ipsum“ - gydytojau gydyk pats save, ką mes neabejotinai galime pritaikyti patys sau, nes klausantis mūsų chorų dainų, mums keičiasi nuotaika, dingsta nuovargis, užsimiršta dvasiniai ir net fiziniai skausmai ir tik norisi, kad jie dainuotų ir dainuotų...

Šioje Dainų šventėje programą išpildė Adelaidės lietuvių choras „Lituania“ vadovaujant N. Masiulytei-Stapelton ir V. Straukui, Geelongo lietuvių choras, vadovaujant G. Pranauskienei, Kauno vyrų choro „Perkūnas“ keturi dainininkai, vadovaujant A. Viesului, Melbourno lietuvių choras „Dainos Sambūris“, vadovaujant D. Levickienei ir B. Prašmutaitėi, Sydnejaus lietuvių choras „Daina“, vadovaujant B. Aleknaitei ir J. Ankiui.

Tiesiog neįtikėtina, kad kažkur toli, toli nuo Lietuvos, už jūrių, marių ir vandenynų, Penktojo Kontinento antrame didžiausiam mieste - Melbourn, gražiausiais lietuviškais tautiniais rūbais ir gintaro karoliais pasidabinusios, maloniai besišypsodamos, per visą Miesto Savivaldybės koncertinės salės sceną, išsiriikiavo Australijos auksaburnės lietuviškaitės, o užpakalyje jų, kaip Kauno Vytauto Parke, sveikai nuaugę ažuolai - mūsų galinieji tenorai, baritonai ir bosai.

Nereikėjo ilgai laukti - galingai nuskamba neoficialus Australų himnas - „Advance Australia Fair“ ir tuomi, Australijos lietuvių jaungtinis mišrus choras, pradeda XVI-tosios Dainų šventės koncertinę programą.

Pirmoje koncerto dalyje, Jungtinis mišrus choras, Adelaidės „Lituania“ ir Sydnejaus choras „Daina“ meliodingai ir skambiai atlieka visą eilę, mums jau anksčiau girdėtų dainų, o Melbourn „Dainos Sambūris“ atskleidžia naujas, giliai patriotines dainas, V. Telksnio - „Kur Daina“, „Ten Lietuva“, V. Baumilo „Dainoj ir Sirdyje“ ir A. Raudonikio „Vilniaus Andante“. Neabejotinai Melbourn „Dainos Sambūris“ pats skaitlingiausias ir balsingiausias Australijos lietuvių choras, giliai užimponavo klausytojus, nes visos trys dainos labai jautrios lietuvių sielai.

Pirmąją koncerto dalį užbaigia Jungtinis mišrus choras, kur dirigentai Birutė Aleknaite ir Vytautas Straukas ir svečias iš Lietuvos „Perkūno“ vyrų choro vadovas Algirdas Viesulas imponuojančiai pravedė A. Raudonikio dainą „Ant Vilniaus kalvų“.

Kiek sunerimo tūkstantinė klausytojų minia, kai užbaigai, Vytautui Straukui vadovaujant muziko K. Kavecko dainai „Tėvynė“, solo partiją atliko Irenos O'Dwyer anūkas Laurence Bilson. Sunerimo klausytojai ir choristai, nes tai pats jauniausias solistas, koks yra dainavęs mūsų Dainų šventėse. Tiesiog neįtikėtina kad apie 200 balsingų dainininkų chorui solo partiją dainuoti išėjo vos 12-kos metų jaunuolis, solistas. Gal daugelis pagalvojo, kad šiai giliai patriotinei dainai solo turėjo dainuoti vyresnio amžiaus, pajėgus ir patyręs solistas, bet išgilinus į dainos turinį, matome, kad čia jaunas vaikas kalba į savo tėvyne, kuri jam motinos balsu dainuoja ir jam sako, kad tėvynė yra mūsų visų. Šioji daina giliai palietė visų klausytojų jausmus. Pertraukus metu, Lietuvos ministrų pirmininkė Kazimiera Prunskienė rado reikalo

asmeniškai pasveikinti jaunąjį solistą ir jo motiną, sakydama, kad šioji daina ir jos atlikėjai ilgam liks Jos atmintyje.

Antrosios dalies koncerto pradžioje programos pranešėjos Brigita Karazijenė ir Kristina Didelytė, lietuvių ir anglų kalbomis painformuoja klausytojus, kad Kauno vyrų choras „Perkūnas“ neatvyko į šią Dainų šventę, nes, nors ir buvo pažadėta, bet Aeroflotas išdavė bilietus tik keturiems choro dalyviams, kurie bandys padainuoti bent trys dainas iš jų repertuaro. Jų vadovui Algirdui Viesului vadovaujant šie keturi balsingi vyrai nustebino balsų galingumu, aiškiu žodžių tarimu ir puikia charmonija.

Nors ištikrųjų tai buvo tik vyrų kvartetas, bet su pasigardžiovimu galima tvirtinti, kad dar tokio kvarteto Melbourn nebuvo girdėję ir todėl tik tenka labai apgailestauti, kad ne visas „Perkūnas“ dainavo, nes neabejotinai, kad tai vienas iš pajėgiausių Lietuvos vyrų chorų, kuris tik su keturiais dainininkais sugebėjo užkariauti visų klausytojų širdis.

Toliau - Jungtinis moterų choras, diriguojant Nemirai Masiulytei-Stapleton, pasigerėtinai išpildė muz. G. Gudauskienės charakteringą dainą-ciklą „Metų laikai“, kurioje mūsų lakštingalos sugebėjo atvaizduoti visus keturis metų laikus.

Paskutinį šios Dainų šventės programos dalyką išpildė Jungtinis mišrus Australijos lietuvių choras atlikdamas ištrauką iš operos „Jūratė ir Kastytis“. Šį veikalą labai įvyksiai buvo net keletą kartų atlikęs Amerikos lietuvių operos choras ir perskaičius programą suabejojau, ar mūsų Australijos lietuvių megejiškas mišrus choras sugebės tinkamai atlikti tokį komplikuoatą, muzikinį veikalą, kuriame muzikinę dalį atlieka pianinas, vargonai, mušamieji instrumentai, fleita, čelo.

Scenoje pasirodžius dirigetei Danai Levickienei, apriimo abejonės, nes jau žinojome, kad Dana Levickienė, savo patyrimu ir praeities koncertais yra išlaikiusi egzaminus, kaip gabi choro vadovė ir muzikė. Kad supratus ir tinkamai įvertinus šios operos muziką, reikia bent kiek žinoti šio veikalo turinį kur kalbama apie Lietuvos pajūrio žvejų kaimo gyvenimą ir jų žvejų jausmus. Besiruodami žūklėn, jie dainuoja smagia, nuotaikingą dainą: „Ei, juržutė, mylimoji, ko tu ūži, ko vaičioji? Ar nelauki tu svečių? Sidabrinus tinklus ištiesė, jie pasigaus žalių jūrų dukružėlę undinę, gi sesulėms ištrauks gintaro perlų ir parveš daug auksinių žuvų.“

Merginos ateina palinkėti laimės ir palydėti savo žvejų į jūrą, visi susijungia bendron dainon.

Pavėlavęs pasirodo jaunas žvejys Kastytis ir dairosi Rūtelės. Užsisvajojęs žiūri į jūros tolius ir dainuoja ilgesingą vakaro dainą. Iš marių iškilusi nuostabioji Jūratė klausoji jo dainų. Jūroje pasirodo undinės ir bangų supime dainuoja.

Taip ir tęsiasi pasikalbėjimas Jūratės su Kastyčiu.

Visą operos muzikinę dalį palydi įvairūs muzikos instrumentai, o Jungtinis mišrus choras meliodingai pasakoja visą šią meilės istoriją.

Noriu pakartoti, vienos Adelaidės choro dalyvės žodžius, kur ji sako, „Šios operos įspūdingas atlikimas, apvainikavo gintaro karūna šią Dainų šventę. Zinant, kad šauniosios dirigentės Danutės Levickienės, nei deklamatorė, nei choro dalyvių neglamonėjo Lietuvos padangė, neglostė beržų skaros tėvynės laukuose, negirdė tėvų žemė savo šaltinėlių srove, o visdėlo jie gali lygintis ir net pralenkti iš ten atvykstančius profesionalus, kurie išsimokslino valstybės lėšomis, egzistuoja iš dotacijų ir mecenatų. Man atrodo, kad tai fenomenalu, kad be Kultūros Ministerijų, be Meno Institucijų, tokios Dainų šventės Australijoje dar išviso gali įvykti. Telaimain Tautos Dvasia visus, kurie išėvijos dirvoje arią tokia gilia kultūrinę vagą, kur lankytusi Vėtros, Viesulai, Perkūnai, Zalgiriai, Zibaibai ir įsitikintų, kad lietuvis yra atsparus ir visą galintis, nors jis ir gyventų už jūrių marių ir vandenynų.“

Manau, kad visi, kurie turėjo progos išgirsti ir pamatyti šią Dainų šventę, įsitikino, kad, nei patrankos, nei grausiainiai, nei potvyniai, nei pasaulio politiniai neramumai nenutildys lietuviškos dainos, kuri stiprina ir gaivina kiekvieno lietuvių tautinį supratimą.

Gedulingos pamaldos Melbourne

Sausio 20 d. sekmadienį St. John bažnyčioje East Melbourne buvo suorganizuotos gedulingos pamaldos už Vilnių žuvusius tautiečius, kai bolševikų kariuomenės daliniai užpuolė televizijos ir radio stotis.

Pamaldose dalyvavo organizacijos su savo vėliavomis ir su palydovais, skautai, tautinių šokių grupės. Didelis būrys mažųjų tautiniais rūbais apsirengę visą pamaldų laiką rankutėse laikė degančias žvakutes.

Pamaldas atnašavo prieš dvi dienas atvykęs iš Lietuvos svečias kun. Kęstutis Ralys. Svečių iškvietusios Prašmutaitės paskubomis išrūpino iš Melbourne vyskupijos kun. K. Raliui reikiamus religinius patarnavimus. Jungtinis choras - Parapijos choras ir Dainos Sambūris giedojo šiai dienai parinktas giesmes, diriguojant Petriui Morkūniui. Bažnytinis skaitymus atliko Zita Prašmutaitė. Giesmėms vargonais palydėjo Zita Prašmutaitė. Pamaldas buvo užbaigęs Lietuvos Tautos himnu.

KM

Pavykusi Australijos Lietuvių Dienų Tautinių Šokių Šventė

Tautinių šokių šventė, įvykusi Melbourne Sports and Entertainment Centre, gruodžio 28 dieną, 1990, praėjo pakilioje nuotaikoje, dalyvaujant aštuonioms Adelaidės, Sydnėjaus ir Melbourne tautinių šokių grupėms.

Lietuvos Respublikos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė, dėl susitikimo su Australijos ministru pirmininku Bob Hawke Sydnėje, atvyko į šventę pavėluotai, ir buvo žiūrovų pasveikinta atsistojimu ir plojimu.

Kaip programoje pažymėta ir šokių vadovės paskelbta, šventės atlikėjai „skiria visas pastangas Mūsų Tėvynei Lietuvai“. Šventė pavyko, žiūrovai negalėjo nepastebėti, kad visa programa buvo rūpestingai ir nuosekliai sudaryta, visi šokėjų ir muzikantų įėjimai ir išėjimai tiksliai koordinuoti.

Šventės dalyviams įspūdingai įėjus į aikštę ir simetriškai sustojus priešais žiūrovus, suskambėjo Australijos ir Lietuvos himnai. Atidarymo žodį tarė Tautinių šokių vadovė Dalia Antanaitienė, padėkodama visiems prisidėjusiems prie šventės rengimo. Šokėjai sustojo pagal miestus su stovinčiais grupių vadovais priekyje. Krito į akis gausus melbourniškų skaičius (keturios grupės) ir panašūs tautiniai drabužiai. Adelaidiškiai išsiskyrė su naujai gautais iš Lietuvos stilingais sceniniais tautiniais drabužiais ir Žilvino ženklu - papuošalu, kurį adelaidiškai nešė parodo metu.

Prisimenant praeitą Tautinių šokių šventes, su apgailestavimu tenka pažymėti, kad nesimatė Pertho, Hobarto ir Geelongo atstovų. Skaitant lietuvišką spaudą ir sekant Brisbanės lietuvių aktyvų dabartinį gyvenimą, reikia tikėtis ateityje ir brisbaniečių šokėjų.

Šventė pradėta tautinių šokių „Audėjėle“, kurį atliko visi šokėjai. Kaip ir ankstesnėse šventėse, taip ir šį kartą bendri šokiai nepraėjo be nesklandumų, išskyrus „Sadutę“, kuri buvo atlikta su nepaprastu lyrišku ir dvasiniu įsijautimu. Visi kiti bendri šokiai praėjo su įvairiais nuotykiiais ir nedatekliais.

Daug įdomiau buvo stebėti atskirų miestų ir grupių atstovus.

Adelaidės šokėjai neabejotinai padarė didelę pažangą šokių paruošime vadovaujant V. Straukui. Matėsi visai geras lygiavimas ir koordinacija. Prie adelaidiškų pasisekimo, ypač šokant „Pasiutpolkę“ ir „Sėltinį“, daug prisidėjo nauji, iš Lietuvos gauti įvairūs, skoningai sukirpti ir pasiūti drabužiai, nors dėl jų „tautiškumo“ galima būtų ir abejoti.

Sydnėjaus šokėjų kokybė, ypatingai „Sūkurio“ veteranų, yra pastovi ir žinoma, o „Subatvakrio pynė“ niekuomet nenuvylia žiūrovų savo įvairumu, šokio greičiu ir kombinacijomis. „Sūkurio“ pasisekimui, be abejonės, padeda ypatingai geros ir prityrusios šokėjos - seserys Coxaitės

Melbournio vien tik grupių skaičius ir įvairus šokėjų amžius visuomet padaro pasirodymus įdomius, o ypatingai kai šoka patys mažiausi. „Gintaro“ grupės mėginimas pašokti komplikuočiau ir techniškai sunkų šokį „Vyžą“ patvirtino spėliojiama, kad tik darbas ir repeticijos yra pasisekimo paslaptis. Prie „Vyžos“ „Gintaro“ vyrams dar reikėtų gerokai padirbėti.

Norėtusi, kad melbourniškiai, prie keturių grupių, kurios apima įvairių šokėjų amžių ir sugebėjimų

skale, dar turėtų vienetai kuris atstovautų „meisterių klasę“. Siuo metu melbourniškų grupėse šoka visi jaunuoliai norintieji šokti, niekam neužkertant kelio puoseleti tautinių šokių meną, bet yra būtina, leisti atskirai pasireikšti ypatingo gabumo šokėjams - o tokių Melbourne yra.

Šventė buvo maloniai pajavairinta tarp šokių įterptomis dainomis ir muzika.

Įrašyta šokių muzika (Vilniaus Universiteto Ansamblio) skambėjo be priekaišto. Lietuvių ir anglų kalbomis pranešinėjo V. Alekna.

Šventė užbaigta gerai pastatytu „Malūnu“, kuriame dalyvavo visi šokėjai. Tai buvo nuotaikingas ir įvairus šokių didysis finalas, žiūrovų šiltai įvertintas, įtraukiant visas grupes, įdomiai sugrupuojant į bendrą šokio visumą.

Muzikantai M. Lucas, V.

Straukas ir A. Gabas išskirtinai linksmi ir nuotaikingai įsiterpdavo įvairuose šokuose su tradiciniais instrumentais - akordeonu, smuiku ir būgnu.

Šią Tautinių Šokių šventę reikėtų įvertinti kaip gerai suorganizuotą, apgalvotą, įvairios programos vakarą, kurį atliko mūsų jaunimas. Ypač gabi buvo įvesti į bendrą programą patys jauniausieji šokėjai - „Gintarėlių“ grupė.

Reikia pagirti šventės šokių vadovę įjungiant ir naudojant naujus, mums dar nematytus tautinius šokius. Tik norėtusi, kad šokėjai atidžiau klausytųsi ir suprastų muziką, išmokytų skaičiuoti žingsnius ir suprastų patį šokį.

Reikia tikėtis, kad dabar vis dažnėjančiant ir artėjančiant santykiams su Lietuvos menininkais, sulauksime svečių - tautinių šokių šokėjų.

JurZ.

ALB Švietimo Tarybos pranešimas No. 29

1. Dėmesio!

Premija jaunimui iki 30 metų - žiuri komisijos pranešimas

Malonu pranešti konkursinių rašinių rezultatus apie „Sibiro tremtinius“ ir „Lietuvos partizanų kovas“. Kaip jau buvo anksčiau skelbta, jaunimas iki 30 metų amžiaus buvo kvieistas dalyvauti konkurse įteikiant rašinius lietuvių ar anglų kalba.

Praėjus konkurso terminui, praileidžiant iki 1990.11.30 d., paaiškėjo, kad gauta tik vienas konkursinis rašinys. Rašinys parašytas lietuvių kalba prisilaikant visų konkurse nurodytų reikalavimų. Todėl žiuri komisija, pastarūsi su premijų mecenatais, nutarė paskirti Neeilinę Premiją \$100.00 sumoje. Mecenatai ją paaukojo giminių ir artimųjų atminimui, kurie mirė Sibire ar žuvo kautynėse su raudonarmiečiais ir stribais: Antanas Ceičys (NSW) - už motiną Pauliną Ceičienę, Isolda

I. Poželaite-Davis (SA) - už pusseserę Stasę Poželaite-Misevičienę, ir Adelaidės pensininkų draugija - už visus žuvusius tautiečius.

Jaunimo konkurso neeilinę premiją laimėjo Bronius Zumeris (Vic). Sveikiname Bronių ir linkime toliau sėkmingai dirbuoti lietuviybės bartuose!

Žiuri komisija: Marina Cox (NSW), Dana Baltutytė (SA) in absentia Andrius Vaitiekūnas (Vic), pirmininkas.

2. Dėkojame Audronei Stepanienei, naujai ALB Krašto valdybos narei Kultūros ir švietimo reikalams, paaukojusiai naujutėlį „Situational English“ kursą su priedais. Knygos jau išsiųstos į Linkuvos gimnaziją, kuri atgavo savo seną ir garbingą vardą.

3. 1991-1992 ALB Švietimo taryboje sutiko dirbuoti du nauji nariai: Gražina Pranuskienė iš Geelong ir Dr. Saulius Varnas iš Melbourne. Dėkojame jiems ir visiems pereinot kadencijos nariams sutikusiems ir toliau dirbuoti Australijos lietuvių ir Lietuvos Respublikos švietime.

4. Redaktoriams sutikus, 1990 mokinių konkurso rašiniai bus skelbiami mūsų spaudoje.

5. Sausio 20d. Pietų Australijos Švietimo ministro the Hon. Greg Crafter pakvietimu atvyksta iš Vilniaus prof. Adomas Butrimas. Prof. Butrimas yra archeologas - istorikas, kuris jau yra pakviestas skaityti paskaitas Adelaidės, Flinders ir Melbourne universitetuose. Tikimės, kad ir A.N.U. ir Sydney istorijos ir politikos fakultetai pasikvies profesorių supažindinti studentus ir akademikus su Baltų proistorė, ir

Lietuvos istorija. Prof. Butrimas mielai sutiko talkinti mūsų savaitgalinėms mokykloms ir skaityti paskaitas bendruomenėse. (Jis atsiveža 1,000 skaidrių ir savo knygy: „Lietuvos storija VI-VII klasei: Lietuva iki valstybės susidarymo“. Smulkesnes žinias apie prof. Butrimo lankymosi datas įvairiose valstijose paskelbsime vėliau. Reikėtų dar pažymėti, kad jo kelionė nuo Singapūro ir atgal bei nakvyntę viešbutyje Singapūre sumokėjo Pietų Australijos Švietimo ministerija.

6. 1991 metai tebūna mums visiems sėkmingi ir tegu jie mus įpareigoja padėti Lietuvai atstatyti Tautinę Mokyklą! Laiškas ir knygutė mokyklai, kurią patys lankėte, yra puikus įnašas į mūsų visų pastangas

Isolda I. Poželaite-Davis
ALB Švietimo Tarybos Pirmininkė

Kaip praneša Vatikano radijo dienraštis, nuo šių metų

pradžios Sovietų Sąjungoje įsigaliojus naujam sąžinės laisvės įstatymui, sovietų kareiviai turi tiesę laisvalaikiu nevaržomai lankyti savo tikėjimo maldos namus, dalyvauti pamaldose. Karinė vadovybė pranešė, kad tik kai kuriais atvejais jaunuoliam bus leidžiama sąžinės sumetimais neimti ginklo į rankas, pavyzdžiui, sekminikam, baptistam, Jehovos liudytojams, kurių tikėjimas draudžia naudoti ginklą. Iš karių, priklausančių tom religinėm bendruomenėm, nebus reikalauja duoti karinę priesaiką. Tie jaunuoliai karinės prievolės metu galės dirbti statyboje ir prie geležinkelų.

Tūkstančiai žmonių budi prie Lietuvos parlamento rūmų. Nuotraukoje tautietis su kryžiumi prieš sovietų tankus

Parapijos mokykla užbaigė mokslo metus

Melbourno lietuvių parapijos mokyklą šių 1990 metų pabaigoje išleido tris savo mokinius į platų pasaulį. Septintą ir paskutinį mokyklos skyrių gerai baigė Danius Aras, Daina Didžytė ir Albina Strungaitė. Jų mokytoja, Dalia Didžienė ta proga jiems įteikė po vytimi papuoštą pažymėjimą, vytimi papuoštą aplanką ir Australijos Lietuvių Fondo pinigine premiją. Klasės vardu atsiveikinimo ir padėkos žodį tarė Danius Aras.

Mokyklos mokslo metų užbaigimo apeigos vyko gruodžio 16 d. Prasidėjo šv. Mišiomis. Tautiniais rūbais apsirengę mokiniai į bažnyčią sekė nešama lietuvišką kryžių ir prie altoriaus padėjo savo nupieštas kalėdines korteles. Kun. Pr. Dauknys pasakė progai pritaikytą pamokslą, prašė Dievo palaimos visiems mokyklos dalyviams - mokytojams, mokiniams ir jų šeimoms, ir palaimino mokinių tėveliams skirtas kalėdines korteles. Skaitinius skaitė trys baigiantieji mokiniai, kurie taip pat ir aukas atnešė.

Po pamaldų visi nuvyko į Lietuvos namus, kur vaikų laukė Karštos dešrelės. Po pietų koncertų salėje vyko užbaigimo aktas, kuriame visi mokiniai scenoje parodė savo sugebėjimus ir jiems buvo įteikiami pažymėjimai ir premijos. Visi trys baigiantieji mokiniai buvo programos pranešėjais.

Vaikų darželio vaikai pirmi pasirodė. Jie labai vykusiai, su gražia vaidyba, perdavė eilėraščių „Lopšinė“, baigdami patys „užmigo“ su savo kimštais gyvuliukais. Zemesniųjų skyrių vaikai gerai pasirodė taip pat gražiai atliko inscenizavimą eilėraščių „Krokodilo dantys“. Mokyklina tema anekdotų papasakojo septintokai Danius Aras, Daina Didžytė ir Albina Strungaitė. Po to vyko lėlių teatras, „Daktaras Aiskauda“, kuriame keturiolika įvairių skyrių mokinių atliko aštuoniolika rolių, vartodami specialiai aprenktas lėles ir visokius žvėriukus. Tarp veiksmų pasaką sekė mokytoja Lina Didžytė. Dainomis ir šokiais baigėsi mokinių pasirodymai. Mažiausieji vaikučiai, „Gintarėlio“ tautinių šokių grupės dalyviai, choru labai gražiai, drąsiai padainavo „Pučia vėjas“, „Kai aš mažas buvau“ ir „Plaukia žaselė“. Tada jie pasigėrėtinai pasako „Seinį“ ir „Kalvelį“. Vyresniųjų vaikų choras skambiai padainavo „Vai, ko nusižvegei?“, „Vaikščiokiau“ ir „Mūsų vėliava“. Visi pasirodymai, ypatingai dainavimas ir šokiai, labai pradžiuogi stebinciu žėlėlių ir giminių širdis. Tai nuopelnas šokių mokytojos Dalios Antanaitienės ir dainavimo mokytojos Bronės Staugaitienės.

Pažymėjimas ir apdovanojimas kiekvieno skyriaus mokytoja scenon iškvietė savo mokinius. Mokinių skaičiui esant labai mažam, Australijos Lietuvių Fondo premijos nebuvo skiriamos tik geriausiai baigusiems, o lygiomis išdalinamos visiems. Priedui kiekvienas mokiny nuo mokyklos vedėjo gavo po lietuvišką knygtę. ALB Svetimo tarybos pravesto rašinių konkurso premijas ir pažymėjimus išdalino Tarybos atstovė mokytoja Ieva Arienė. Premiją už rašinį „Svečiai iš Lietuvos“ laimėjo lituanistinių kursų

mokiny Andrius Kaladė. Paguodos premijas už tos pačios temos rašinį laimėjo Lina Didžytė ir Petras Aras. Albina Strungaitė gavo premiją už rašinį „Dviracio nuotykių“, Dalia Didžytė už „Mano savaigaliai“, Audrius Skeivys už „Katė ir pelė“. Andrius Kaladė padėjo ALB Svetimo tarybai už pravesto konkurso ir premija, ir savo lituanistinių kursų mokytojai Dr. Reginai Svambarienei. Mokyklos vedėjas, Audrius Balbata, padėjo

mokytojams, mokyklos globėjui kun. dr. Pr. Daukniui ir mokiniams už gražų bendradarbiavimą metų bėgyje. Padėjo ir Australijos Lietuvių Fondui už premijas mokiniams. Šiais metais mokytojo Dalia Didžienė (7 sk.), Ieva Arienė (5 sk.), Lina Didžytė (3 sk.), Danutė Strungienė ir Regina Balbatiene (lietuviškai nekalbančiųjų sk.), Rūta Skeivienė (1 sk.), Regina Tedesco ir Bronė Pikelytė-May (vaikų darželis),

Melbourno Lietuvių Parapijos Sekmadienio Mokykla užbaigiant 1990 metų mokslo metus. Sėdi mokytojai: iš kairės Jevutė Arienė, Dalia Didžienė, Danutė Strungienė, kun. dr. Pr. Dauknys - Mokyklos Globėjas, Audrys Balbata - Mokyklos Vedėjas, Regina Baltatienė, Rūta Skeivienė, Regina Bukauskaitė-Tedesco, Bronė Pikelytė-May, užpakalyje jos stovi mokytoja Lina Didžytė, ji moko III skyrių. Nuotrauką padarė Edvardas Margan-Marganavičius

Sekmadienį, gruodžio mėn. 16d. Hobarto apylinkės valdyba su jaunų lietuvių motinų pagalba surengėme eglutę vaikams. Beveik neįtikėtina, bet salėje suskaičiavau 34 vaikus tarp 2-12 metų amžiaus, atsilankė apie 40 suaugusių, daugumoje motinos, tėvai, seneliai, tarp jų tik 12, kurie esame atvykę iš Vokietijos ankstyvais imigracijos metais.

Jaunųjų tarpe alkoholinių gerimų neteko pastebėti, tik mes senuoliai tuštinome australiško gintaro bonkutes, gal norėjome savo senatves jame paskandinti, gal tikėjome kažkaip į jaunystę vėl sugrįžti. Bet džiaugsmo triukšmas, kuris pildė salę buvo keliamas vaikų ir jų motinų bei tėvų. Linksma jiems ir be degtinės, prisiminiau kažkur girdėtus žodžius.

Atsilankė Kalėdų senelis (Bainius Jurevič) su maišu dovanų ant pečių ir tuojau buvo apsuptas gaujos klegančių vaikų. Beveik visą valandą senis kamantinėjo vaikus ir dalino dovanas. Matyt visi buvo geri savo tėvams ir mokėsi gerai, nes visi buvo apdovanojami ir senis suviniuojęs tuščią maišą iškeliavo savais keliais, o vaisių dalyviai linksminosi toliau šokdami įvairius šokius, sprogdindami balionus, pūsdami švilpukus, kuriuos gavo tarpe kitų dovanų, pripildydami salę įvairių garšų mišiniu. Tiek daug džiaugsmo, laimės, linksnumo. Malonu klausytis. Tik vieno trūko - lietuviška kalba buvo girdima tik prie stalų kur senuoliai savo prisiminimais dalinosi. Prieš daugelį metų kažkokia klaida buvo padaryta, dėl jos negalime kaltinti tik tėvus, bet dėl tos klaidos tikriausiai prarasime didelę dalį trečios kartos prieauglio iš mišrių šeimų. Tiesa, savo kalbos neužmiršome, nenuautėjome, tik nesugebėjome surasti bendros kalbos su jaunomis kartomis. Ogal dar nevelu? Dar yra jaunų žmonių norinčių prisidėti, pagelbėti, nors kalbėtis jau reikia angliškai. Jų dėka praleidome linksmą popietę, tiek jauni tiek seni. Už tai turime

HOBARTAS

padėkoti jaunoms lietuvišoms motinoms kurios paruošė dovanėles vaikams, surado salę, papuošė eglutę, išpuošė salę, tarp įvairiaspalvių balionų visur mirgėjo trispalviai kaspinėliai, jos vaišino mus visus suneštiniais skanėstais, surado Kalėdų senelį, suprašė šeimams kurios gal laikraščius neskaito ir mūsų skelbimų nepastebi. Ypatingas aciū Onai Barnes (Mikelaitytei), Marytei Clark (Mikelaitytei). Jos įdėjo daug darbo nelaukdamaos jokio

atlyginimo. Dabar jos, padedamos kitų jaunų lietuvių motinų, rengia iešminę Vėrų sekmadieniui, kur tikimės susitikti ne vien su jaunomis šeimomis, bet ir daugiau senuolių pamatyti ir visi kartu pasilinksminsime.

S. Augustavičius

Juozas Paskevičius buvo susirgęs ir praleido keletą dienų ligoninėje, bet ją apleido prieš Kalėdas, dabar gydos namie slaugomas žmonos ir dviejų dukrų.

Hobarto Apylinkės Valdyba linki Juozui greitai pasveikti

„Baltic News“

Šeštadienį 1.12.90 susirinkome į Migrant Resource Centre užbaigti dar vieną dalį kovos dėl Lietuvos išlaisvinimo - paruošti išsiuntimui paskutinę laidą „Baltic News“. 16 metų šis laikraštėlis skambino kaip tas laisvės varpas nevien vaikams Lietuvos, bet visam pasauliui apie Pabltijo kraštų kančias, vykdomus žmogaus teisių pažeidimus, tikėjimo persekiojimus, kunigų kalinimus - trėmimus, apie Sovietų Sąjungos neteisėtą tų kraštų pagrobimą.

Prieš 16 metų, mes buvome pilnesni energijos ir ryžto kada Gough Whitlam paėmęs Australijos valdžią nutarė padovanoti Rusijai tris Pabaltijo valstybes. Jis gal būtų net nežinojo, kur tie kraštai randasi ar kokiu būdu atsirado rūsų okupacijoje, bet dėl kažkokių priežasčių pabaltiečių jis nemėgo, o Rusija jų norėjo ir jam atrodė, kad tai būtų gera dovana. Tikriausiai jis nesitikėjo pasiprišinimo iš vidaus, bet pakilome mes kaip audra, rengėme protesto susirinkimus, siuntėme pluoštus telegramų Whitlamui, rašėme laiškus parlamentarams. Tos audros metu, toliman Australijos užkampy, Tasmanijos saloje užgimė mažas kūdikėlis ir buvo pakrikštytas „Baltic News“.

Sunku pasakyti kiek šis laikraštėlis turėjo įtakos Whitlamo nuvertime, bet nėra abejonės, jis buvo išgirstas daugelio įtakingų žmonių Australijoje, taip pat nėra abejonės, kad jis turėjo daug įtakos Malcolm Frazer nusistatymui tą dovaną iš rusų atimti. Jei nieko daugiau nebūtų nuveikta, tos dovanos atėmimas buvo vertas mūsų 16 metų darbo.

16 metų mažas kūdikėlis puoselėjamas ir prižiūrimas keilios pasišventusių žmonių, o labiausiai redaktoriaus Algio Taskūno, kuris neapleido jo visus 16 metų, išaugo į jaunuolį. Jo šauksmas stiprėjo ir pradėjo pasiekti ne tik Australijos gyventojus, bet ir toli užjūriuose gyvenančius. Paskutiniaisiais metais „Baltic News“ išaugo į 9000 egzempliorių laikraštį siunčiamą į 25 šalis, anglų kalboje. Per tuos 16 metų 300 žmonių prisidėjo darbu prie jo išleidimo, Hobarte, Sydnejuje, Melbourn, Canberroje ir Adelaidėje. Per tą laiką žmonių nuomonės keitėsi (mes tikime, kad „Baltic News“ turėjo įtakos j tai), Tasmanijos masinio susižinojimo priemonės anais laikais pritarė Whitlamui ir net didelėmis raidėmis išvadino mus naciais, dabar taip pat pakeitė savo

(Nukelta į 7 psl.)

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Svečias iš Lietuvos kun. Kęstutis Ralys atvyko sausio 17d. Jis yra iš Vilniaus vyskupijos, Rimšės parapijos klebonas, 25 metų amžiaus.

Gedulingos pamaldos už žuvusius Vilniuje, kai bolševikų kareiviai užpuolė televizijos ir radio stotis, įvyko sausio 20 d. St. John bažnyčioje East Melbourne.

Pamaldas atnašavo svečias kun. K. Ralys.

Mirė Česnienė (Chesna) Liuda sausio 20 d. Rožančius buvo sukabėtas Ern Jensen & Sons Funeral Home, sausio 23 d. Preston. Laidotuvių pamaldos buvo sausio 24 d. 11val. ryte St. Martin of Tours bažnyčioje, Rosanna. Palydėta į Eltham kapines. Išsėkis Viešpaties Ramybėje.

„Tėviškės Aidų“ aukotojų sąrašas gruodžio mėn.

1990 metais:-

Po \$25 aukoko: V.Leitonas, Z.Mackevičius, R.Ročius, Dr.K.Zdanius. Po \$20 aukoko: Mrs. V.Balnionis, J.Jasulaitis, A.Lukšytė-Meilūnienė, V.Sukevičius, V.E.Urmelis. Po \$15 aukoko: Mrs.J.Grigaitis, A.Lingė, A.Pudymaitis, Mrs.A.Presnikovas, A.E. Randan, V.Sidabra, V.Stankevičius. Po \$10 aukoko: Mrs. O.Alekna, Mrs.A.Dirginčius. Po \$5 aukoko: Mrs.A.Alseika, I.Bakšys, Mrs.Iz. Daniškevičius, P.Dyšė, Mrs.J.Dzenkaitis, J.Erminienė, V.Jablonskienė, H. Juchnevičius, V.Kasperaitis, T.Kesminas, L.Kilčiauskas, Mrs.O.Liutikas, Mrs.M.Malakūnas, J.Naudžius, A.Nekrašius, A.Obeliūnas, M.Oponavičius, L.Padgurskis, U.Račius,

Mrs.O.Rašymas, J.Skuodas, Ed.Seženis, A.Stasytis, J.Sverebas, A.Tamulevičius, J.Zinkus, R.Ziukelis.

Visi paminėti asmenys yra pilnai užsimokėję prenumeratas ir šios sumos yra auka laikraščiu. ALK Federacija nuoširdžiai dėkoja „Tėviškės Aidų“ rėmėjams už paramą.

„Tėviškės Aidų“ Administracija

AUKOS LIETUVOS ATSTATYMO FONDUI

Pranas Vaičius \$1,000
P. B. Cesioniai \$100 (viso \$300)
B. J. Tamošiūnai \$20 (viso \$230)
Juoz. Em. Juškevičiai \$20 (viso \$160)
Ald. Vyšniauskienė \$20 (viso \$110)

Australija ir Naujoji Zelandija

Maldos Apaštalavimas

Jo Sventenybė popiežius Jonas Paulius II vasario mėn. MA nariams skyrė sekančią intenciją: Kad visi tie, kurie ieško gyvenimo prasmės ją rastų Kristuje.

Rytmetinis aukojimas: Visą aukojų Tau, Sventiausiajį Jėzau Sirdiel

Ieškančiam laimės

Mes visi - vyrai ir moterys - esame sutverti laimei. Mes visi ieškome gyvenimo prasmės ir jo krypties, vidaus ramybės, pasitenkinimo. „Asmenys ir bendruomenės trokšta pilnutinio ir laisvo gyvenimo, verto žmogaus.“ (Gaudium et spes n.9.) Šis prasmės ir laimės ilgesys yra žmogaus širdies didysis alkis.

Taip pat mes turime ir mažesnių alkų. Jie yra įvairūs malonumai bei gyvenimiški patogumai, iš esmės geri ir teisėti, kuriuos dieviškoji Apvaizda skiria mums mūsų mažiesiems reikalams patenkinti. Bet mūsų šių dienų pažangus gyvenimas, galimybės pasitenkinimui surasti išplėtė virš ribų. Pažiūrėkime į televizijos vaidmenį, Ji perduoda mums ne tik įvairias materialines gėrybes, bet taip pat kartu ir įvairias teorijas ir ideologijas persančias pramogavimą, paviršutinišką kultūrą, apgaulingos laimės viziją, kuri sutampa su materialiniu gėrybų, nesveikomis pramogomis, kūno lėpinimu, prestižo ir galios siekimu. O vis dėlto, tie televizijoje rodomi besišypsanti veidai neparodo mums tikrosios laimės, kurios už jokių pinigų nenupirksi, bet kuriai mes esame sutverti. Tie

„mažieji“ alkiai, juos besąlyginiai tenkinant, gali paskandinti mūsų tikruosius, gilesnius alkis. Toks pat rezultatas gaunamas, jei žmogus neturi žmogiškų gyvenimo ir pragyvenimo sąlygų. Tik ypatingais atvejais, pav. didelio džiaugsmo ar skausmo akivaizdoje, ypač kai atsistojame prieš mirties paslaptį, tas didysis gilusis alkis pajuntamas visoje savo didybėje.

Kalbant apie tą natūraliąją laimę, kurios mes čia kasdien ieškome, reikia pasakyti, kad ji nėra nei tobula nei patvari. Kaip taisyklė ji išnyksta kaip dūmas palikdama tuštumą tavo širdyje. Tik Dievuje mes galime rasti pilną ir nenykstančią laimę. Sv. Augustino žodžiais: „Dieve, Tu sutvėrei mus sau Pačiam ir mūsų širdys nerams ramybės, kol jos neatsilsės Tavyje.“ Atsilsėjimas Dievuje ne tik kad nesunaikina mūsų natūralios laimės, bet ją tik praturtina.

Sio mėnesio laikotarpyje mes esame raginami melstis, kad visi - vyrai ir moterys - nepaisydami visų šių moderniškųjų laikų žibančių viliojimų, galėtų laisvai klausytis ir išgirsti gilesnį savo širdžių ilgesį, ieškanti gyvenimo prasmės ir vilties, t.y. tikrosios laimės, kuris atvestų mus prie Jėzaus Kristaus ir tokio gyvenimo, kurį Jis mums siūlo.

Taip pat, mes privalome melstis, kad Bažnyčia, būdama visuomet uoli Jėzaus Gerosios Naujienos skleidėja, žinotų, kaip ją skleisti šiandieniniam pasauliui, tinkamu momentu ir tinkamu būdu, pritaikintų tiek pavieniams asmenims, tiek ištiesoms bendruomenėms. (Pagal Aelred J.Pereira J. Pontifical Council for Dialogue with Non-Believers).

Kun. S.Gaidelis, SJ

Pro Ecclesia et Pontifice

Pasiekus žiniai, kad adelaidiškis Pranas Pusdešris popiežiaus Jono Pauliaus II-jo yra apdovanoats ordinu Pro Ecclesia et Pontifice (iš lotynų kalbos išvertus - Už Bažnyčią ir Popiežių), pirmiausiai susijieškojau Lietuvių enciklopedijoje, kad tokiu pavadinimu yra kryžiaus pavidalo garbės ženklas, įsteigtas 1888 m. popiežiaus Leono XIII-jo. Šis auksinis medalis popiežiaus duodamas už nuopelnus Katalikų Bažnyčiai.

Mėginsiu atpasakoti keletą minčių iš pasikalbėjimo su Pr. Pusdešriu apie apdovanojimą.

Katalikų Bažnyčia Pranui niekad nebuvo svetima. Jis Jon yra įaugęs nuo pat vaikystės, Jai paaugęs savo gyvenimo gražiausius metus būdamas kunigų seminarijoje. 1950 metais atsiradęs Adelaidėje tuoj pat su žmona įsijungė į kun. dr. P. Jatulio organizuotą lietuviškos parapijos užuomazgą ir į ateitininkų veiklą. Dalyvavo pirmoje Parapijos (Lithuanian Caritas Inc.) taryboje, nepasitraukdamas iš jos daugelį metų. Taryboje jam teko spaudos darbas vietinėje ir užjūrio lietuvių spaudoje apie lietuviškos parapijos organizavimą Adelaidėje. Buvo net pačioje Taryboje asmenų, kurie jį laikė tik užimančiu vietą, nes jo nebūdavo darbuose su kastuvu ar kirviu. Prie kun. J. Kunigo, užpirkus dabartinį Lietuvių katalikų centrą ir prasidėjus lietuviškoje spaudoje opozicinei audrai, Pranas buvo pagrindinis ir beveik vienintelis besikuriančios lietuvių parapijos gynėjas. Anų laikų prisiminimui jis buvo pradėjęs ruošti iškarpu albumą, aiškiai parodantį, kad iš jo pusės nebuvo jokių puolimų, bet tik atsiliepiamai į prieš parapiją, suorganizuotą kompaniją laikraščiuose. Turėdamas aštroką stilių Pranas įsigijo priešų, bet kovos nepralaimėjo, nes lietuviškoji

parapija Adelaidėje pasigėrėtinai gyvuoja, štai, jau 30 metų. Kas Prano buvo ir norėta įrodyti.

Užkliudžius pokalbyje popiežiaus apdovanojimą Pranas pareiškė pasitenkinimą, kad Bažnyčia (rašoma iš didžiosios raidės - katalikų organizacija) vistiek mato ir patį mažiausią savo narelių mūrų parapiją, ką parodo šis apdovanojimas. Buvo dirbta, buvo gadinta nervai ir popierius, o ar tai buvo verta medalio, Prano niekas neatsiklausė. Atsirado žmonių, kurie per kapelioną ir lietuvių vyskupą davė prašymui eiga, kurį užtvirtino Vatikanas. Medalį rišdamas su savo darbas Pranas jį pavadintų „Pro Ecclesia et Patria“, nės į Bažnyčios sąvoką savaime įeina popiežius, kaip Jos galva. Išskirtinai popiežiui Pranas, sakosi, nieko nėra nuveikęs, bet per Bažnyčią Tėvynei ir buvo visa jo veikla. Žinoma, dėl to patikslinimo ordino pavadinimą Vatikanas nepakeis.

Sis medalio pavadinimo pakritikavimas yra būdingas Pranui. Savo straipsniuose ir net korespondencijose jis nevengė atvirai pasakyti savo nuomonę nežiūrint to, ar ji buvo pagirianti, ar kritiška, bet ji buvo, ypač Adelaidėje, išskyrus aršius priešus, gerbiama ir su ja skaitomasi.

Gaila, kad šis didelis ir vienintelis Australijos lietuvių tarpe įvykis - medalio Pro Ecclesia et Pontifice paskyrimas buvo suvėluotas ta prasme, kad Prano sveikata liko nepajėgi sulaukti jo iškilmingo įteikimo, numatyto Kristaus Valdovo šventėje, kurioje šv. Kazimiero liet. parapija Adelaidėje švęs 30 metų sukaktį. Ordinas Pranui buvo įteiktas kun. klebono privačiai Pusdešriui namuose dalyvaujant Parapijos, Bendruomenės ir artimų Pranui kitų organizacijų atstovams.

Svečias

„Baltic News“

(Atkelta iš 6 psl.)

nuomonę ir Lietuvai paskelbus nepriklausomybės atstatymą kovo mėn. 11 dieną, jau rėmė mus. Laikraščiai spausdino mūsų laiškus, spausdino pranešimus apie įvykius Lietuvoje, televizijos stotys siuntė fotografus į mūsų demonstracijas.

Padėtis keitėsi ir Rusijoj ir Pabaltijo valstybėse, Lietuva pasiskelbė vėl nepriklausoma. Dabar iš ten teka srovė įvairių leidinių, kurie gali supažindinti užsieniečius su įvykiais Pabaltijo valstybėse daug greičiau kaip mums būtų įmanoma tai padaryti. Buvo nuspresta, kad neverta dvigubinti to paties darbo ir mes perduodame šį darbą naujiems Lietuvos kariams, o jei padėsime jiems kuo galėsime, o jei Gorbačiovas vėl mėgins Lietuvai laisvę panaikinti, tikriausiai vėl surasime pakankamai energijos pranešti pasauliui apie jo smurtą, kaip suradome jos taip neseniai surengdami protesto demonstracijas prieš jo reikalavimą Lietuvos

valdžiai panaikinti nepriklausomybės atstatymo aktą.

Senų karių kova, kuri tęsiasi jau 50 metų įvairiais būdais, nebus užbaigta kol Maskvos pačiai uždėti mūsų tėvynei nenuriks ir Lietuva visai visiška laisva. O „Baltic News“ savo užduotį jau atliko.

S. Augustavičius

HOBARTAS

1918 metų vasario 16 Nepriklausomybės paskelbimą minėsime šeštadienį, vasario mėn. 16 d. 5 v.v. Bonifacio ir Hildegard Siksnių patalpoj, 43 Easton Ave, Moonah West. Visus lietuvius prašome atsilankyti.

Po minėjimo programos ruošiami iešminė (barbeque). Kainuos penki doleriai asmeniui.

Gėrimus galima atsinešti savo ar pirkti vietoje. Norintys valgyti prašomi pranešti Juozui Paškevičiui tel. 726360 arba Stepui Augustavičiui tel. 294704 bent viena dieną prieš minėjimą.

Hobarto Apylinkės Valdyba

A. † A. Liudai Česniėnei

mirus, jos dukrą Rūtą ir vyrą Rimą Mickų, klubo pirmininką, ir šeimą, dukras Kristiną ir Moniką ir sūnus Joną ir Antaną su šeimoms, giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

Sporto klubas „Varpas“

40-JI AUSTRALIJOS LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖ

Lietuvių Dienų metu Melbourne vyko ir mūsų Jubiliejinė sporto Šventė, kurios rengėjai buvo Melbourne Sporto Klubas „Varpas“, kurio pirmininkas ir visas šventės vadovas buvo R.Mickus. Šventė prasidėjo sportininkų pamaldomis, kurias, kartu su kun. dr. Pr.Daukniu ir kun. J.Petraičiu MIC, laikė svečias Telšių vyskupas A.Vaičius. Altoriaus priekyje garbės sargyboje stovėjo visų klubų atstovai su savo vėliavomis. specialų sportininkams pamokslą pasakė kun. dr. Pr.Dauknys labai gražiai ir reikšmingai iškeldamas sporto reikšmę jaunam žmogui ir tuo pačiu jaunimo tarpe išlaikydamas lietuviybę. Sveikinimo žodį tarė ir vysk. A.Vaičius ypatingai pasidžiaugdamas, kad ši taip reikšminga jaunimui sporto šventė yra pradama pamaldomis. Jis palinkėjo visiems dalyviams geriausio sportinio pasisekimo varžybose, nenusimanant jeigu kas nors ir pralaimės.

Atidarymo iškilmes vyko krepšinio stadione. Lietuviškų maršų garsams aidint į salę įzygiavo sporto švenčių, Lietuvos ir Australijos vėliavas nešini šeimininkų atstovai ir juos sekė: Adelaidės „Vyčio“, Geelongo „Vyčio“, Hobarto „Perkūno“, Sydnejaus „Kovo“ ir šeimininkų Melbourne „Varpo“ sportininkai, sustodami viduryje salės prieš Garbės svečių tribūną, kurioje buvo Telšių vyskupas A.Vaičius, kunigai, mūsų Australijos „Sporto tėvas“ L.Baltrūnas, žymusis australų sporto veikėjas L.Gaze, Krašto V-bos pirmininkas J.Maksvytis, Lietuvos Tautinio Olimpino K-to atstovas prof. J.Mackevičius ir kt. Atidarymo ceremonijas pradėjo „Varpo“ pirmininkas R.Mickus. Pasveikinęs visus svečius ir sportininkus, jis pakvietė ALFAS pirmininką R.Ragauską tarti žodį. ALFAS pirmininkas savo kalboje pasidžiaugė Australijos lietuviais sportininkais, kurie jau 40-ji kartą, neskaitant III-jų Sporto Zaidynių Adelaidėje, susirenka ir dalyvauja mūsų lietuviškose Australijos lietuvių sporto šventėse. Kun. dr. P.Daukniu sukalbėjus invokaciją sveikinimo žodžius tarė vysk. A.Vaičius, Krašto V-bos pirmininkas A.Maksvytis ir L.Gaze, visi gražiais žodžiais ir linkėjimais sveikindami šios šventės rengėjus ir sportininkus. Sportininko pasizadėjimą:

„Mes, Australijos lietuviai sportininkai, susirinke savo metinę sporto šventę, iškilmingai pasizadame garbingai varžytis šiose žaidynėse, kuriose mes dalyvaujame mus visus jungiančios lietuvių kilmės vedini, pasizadame ištikimai ginti savo klubo vardą ir siekti pergalę ne asmeninei, bet sporto garbei. To siekdami visomet atsimsime, kad garbingas dalyvavimas Lietuvių Sporto šventėje yra svarbesnis, negu laimėjimas bet kuria kaina.“ perskaitė A.Kaladė ir A.Kristens. Šventę oficialiai atidarė Lietuvos Olimpino K-to narys prof. J.Mackevičius, pasakydamas gražią ir reikšmingą kalbą ir apgailėstaudamas, kad į šią šventę negalėjo atvykti kiti 20 Lietuvos jaunių sportininkų, nes jiems rusai neįsivadė bilietų. Olimpino K-to ir visos Lietuvos sportininkų vardu jis sveikino visus Australijos

sportininkus ir šios šventės rengėjus bei dalyvius. Atidarymas buvo baigtas Australijos ir Lietuvos himnais. sportininkams išzygiavus iš salės, svečius kelias tautiniais šokiais palinksmino jaunieji Melbourne šokėjai, po ko prasidėjo pirmosios krepšinio rungtynės. Gaila, kad atidaryme negalėjo dalyvauti ministerės pirmininkė K.Prunskienė, kuri tuo pat metu turėjo pasitarimus su australų politiniais ir biznio vadovais.

Krepšinis

Krepšinio varžybose dalyvavo vyrų, moterų, jaunių ir jaunučių komandos, viso 22. Pradedant nuo pačių mažųjų, džiugu yra matyti, kad Australijos sportinis gyvenimas dar turi gražią ateitį, nes patys mažiausieji ir jaunieji šioje šventėje pasirodė labai gražiai ir užtikrintai.

Jaunių ir vaikus turi Melbourne, Sydnejus ir net mažoji Geelongo kolonija, kai didžioji Adelaidė negalėjo surasti net vienos jaunių komandos. Jau pats laikas Adelaidės sportininkų valdybai susirūpinti savo jaunių ateitimi, nes jeigu taip bus ir toliau, tai matosi šiam buvusiam didžiausiam mūsų sporto klubui liūdna ateitis.

Iki 12-kos metų berniukų ir mergaičių pirmenybes laimėjo Melbourne „Varpas“, turintis tikrai gražaus jaunimo, iš kurių savo ypatingu žaidimu skiriasi broliai Levickiai, tikriausiai sekdami savo žinomojo krepšinininko tėvo Vytauto pėdomis.

Iki 18-kos metų berniukų pirmenybes laimėjo Sydnejaus „Kovo“ jaunieji. Savo didžiausiais priešininkais koviečiai turėjo melbourniškius ir paskutiniosios jų

rungtynės buvo tikrai labai įdomios, kol koviečiai jaunieji neatsiėmė į priekį ir gana įtikinančiai laimėjo čempionų vardą 47:27.

Moterų krepšinio varžybas taip pat laimėjo Sydnejaus kovietės. Koviečių didžiausios priešininkės buvo Melbourne ir Adelaidės pirmosios komandos. Tačiau koviečių žaidimas, pasižymintis didesniu greičiu, geresniu tarpusavio susižaidimu ir geresniais mėtymais, atnešė joms laimėjimus, tuo tampant ir žaidynių nugalėtojoms.

Vyrų krepšinio čempionais tapo ir vėl Hobarto „Perkūno“ penketas. Siame penkete žaidžia trys lietuviškos kilmės gerieji Tasmanijos rinktinės žaidėjai broliai Stanwix, pagal taisykles pasiėmę dar du gerus australus, jie australų pirmenybėse atstovaudami irgi „Perkūną“ yra labai gerai susižaidusi komanda ir verta meisterio vardo. Šiais metais už Adelaidę „Vyty“ žaidė net trys lietuviai krepšinininkai iš Lietuvos, tai būsimasis profesionalas Kauno „Zalgirio“ aukštasis žaidėjas R.Brazdauskas, Giedraitis ir Liutackas. R.Brazdausko žaidimas yra geras, tik jis dar nebuvo pilnai aklimatizavęsis ir su komanda nesusižaidęs, tačiau tai bus tikrai mūsų iškilusis žaidėjas australų profesionalų varžybose. Daugiau buvo tikėtasi iš Sydnejaus koviečių, tačiau norint geriau pasirodyti reikia žaisti ir treniruotis visus metus, o ne tik prieš žaidynes.

(Bus daugiau)

Nauji valdžios nurodymai finansinėm institucijom

Cia patiekiami sutrumpinti paaiškinimai liečią naujų sąskaitų atidarymą bankuose, kooperatyvuose ir kitose finansinėse institucijose, o taip pat paaiškinimai dėl asmeninio valstybinių mokesčių numerio (TFN) registravimo.

Naujai išleistas Australijos piniginių apyvartos kontrolės įstatymas pradės veikti 1 vasario 1991. Šis įstatymas įvestas siekiant sustabdyti valstybinių mokesčių išvengimo bandymus ir kartu kontroliuoti neteisėtai uždirbtų pinigų investicijas.

Nuo tos dienos visi bankai, kooperatyvai (jų tarpe ir Talka) ir visos kitos finansinės institucijos privalo įvesti gana išsamią naują klientų tapatybės patikrinimo procedūrą. Visi klientai atidarydami naują sąskaitą privalės finansinėms institucijoms pristatyti atitinkamus dokumentus savo tapatybei įrodyti.

Tokie pat reikalavimai liečia naujų parašų įgaliojimus ar prijungimus prie anksčiau atidarytų sąskaitų; k.a. naujai išrinktų organizacijų komitetų sąskaitoms operuoti parašus, sūnaus/dukters įgaliojimo parašą operuoti tėvų sąskaitas ir panašiai.

Tam įvykdyti yra pramatytos dvi sistemos:-

1. Pristatytų dokumentų patikrinimas finansinėje institucijoje.
2. Pristatymas oficialaus pažymėjimo iš registruoto asmens

(J.P., policijos ir pan.)

Be viršminėtų reikalavimų, prieš atidarant naujas privačias ar bendruomenines sąskaitas, reikės pasirašyti valdžios nurodytą pareiškimą.

1. Dokumentų patikrinimas įstaigoje

Pagal šią sistemą, kiekvienam naujam klientui reikia surinkti bent 100 taškų iš įvairių dokumentinės informacijos šaltinių k.a.: Gimimo metrikai, arba pasas, arba pilietybės dokumentas - 70 taškų; vairavimo leidimas - 40 taškų; turto įkeitimo dokumentai - 35 taškai; darbdavio ar unijos pareiškimas - 35 taškai; banko knygelė ar kortelė - 25 taškai ir t.t.

2. Registruoto asmens pažymėjimas

Speciali anketa gaunama iš kooperatyvo ar banko. Ši anketa turi būti pasirašyta registruoto asmens, kuris patikrina ir įregistruoja Jūsų pasą, gimimo metrikus ar pilietybės dokumentus ir kuris Jus pažįsta ilgiau kaip 12 mėn. Toks asmuo gali būti: dantistas, teisininkas, gydytojas, vaistininkas, buhalteris, J.P., nuovados viršininkas, kunigas, diplomatas ir keletos kitų specialybių atstovai.

Reikia pabrėžti, kad viršminėti reikalavimai visai neličia Tautos klientų sąskaitų kurios buvo atidarytos prieš vasario 1 d. 1991. Jiems nereikės pristatyti jokių

tapatybės įrodymo dokumentų; nereikės įteikti jokių pareiškimų.

3. Valstybinių mokesčių numeriai - Tax File numbers (TFN)

Visi Australijos gyventojai privalo pristatyti savo asmeninį valstybinių mokesčių numerį (TFN) visoms finansinėms institucijoms, kuriose yra laikomi jų pinigai ir kurios išmoka palūkanas bei dividendus. Jų tarpe įskaitomi bankai, kooperatyvai akcijų bendrovės, draudimo bendrovės, investicijų fondai ir t.t.

Šis reikalavimas turi būti patenkintas iki š.m. birželio 30.

Nuo vasario mėnesio Talkos skyriuose bus galima gauti specialius TFN blankus, kuriuos visi Talkos klientai privalės užpildyti. Tie patys blankai gaunami ir bankuose, paštuose ir kitose finansinėse institucijose. Pensininkai taip pat privalo šiuos blankus užpildyti, tačiau jiems nereikia duoti savo mokesčių numerio (TFN). Jiems užtenka tik pažymėti kad jie gauna pensiją.

Australijos valdžia nurodo, kad tiems kurie užpildytų „TFN“ blankų nepristatys, bus atskaityta beveik pusė jų uždirbtų palūkanų ir dividendų valstybiniam mokesčiams.

Talkos darbuotojai yra pasiruošę savo klientus smulkiau informuoti apie naujų sąskaitų atidarymą ir TFN reikalavimus ir Jums padės tinkamai užpildyti reikalingus blankus. Fin. koresp.